

**EKSĀMENS LATVIJAS UN PASAULES
VĒSTURĒ**

9. KLASEI

**2009. gada 8. jūnijā
SKOLĒNA DARBA LAPA**

1. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

1. uzdevums. (5 punkti)

Sarindo hronoloģiskā secībā Latvijas vēstures notikumus!

- A** Jaunlatviešu darbība
- B** Kurzemes–Zemgales hercogistes izveidošanās
- C** Latvijas iestāšanās Tautu Savienībā
- D** Rundāles pils celtniecība
- E** Nocietinātu pilskalnu veidošana Latvijas teritorijā
- F** Rīga pievienojas Hanzai

– – – – –

Aizpilda skolotājs:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Kopā par
1. uzd.: _____

2. uzdevums. (5 punkti)

Kurā vēstures periodā risinājās minētie notikumi? Pieraksti katram notikumam atbilstošā vēstures perioda ciparu!

- 1** Senie laiki
- 2** Viduslaiki
- 3** Jaunie laiki
- 4** Jaunākie laiki

Vīnes kongress

Gladiatoru cīņas

„Perestroika” PSRS

Krusta kari

Otrais pasaules karš

☐
☐
☐
☐
☐

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Kopā par
2. uzd.: _____

3. uzdevums. (5 punkti)

Katrai personai pieraksti atbilstošā notikuma vai perioda burtu! (Uzmanību!

Viens notikums vai periods ir lieks.)

Marija Antuanete	☐	A Amerikas atklāšana
Johans Gūtenbergs	☐	B Parīzes miera konference
Vudro Vilsons	☐	C Krusta kari
Kristofors Kolumbs	☐	D Elektriskās spuldzes izgudrošana
Tomass Edisons	☐	E Lielā franču revolūcija
	☐	F Grāmatu iespiešanas sākumi

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Kopā par
3. uzd.: _____

4. uzdevums. (5 punkti)

Izlasi tekstu! Ieraksti, kādiem vārdiem jābūt burtu A, B, C, D, E vietā!

Pēc pilnīgas Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas 1991. gada 21. augustā sākās ceļš uz starptautisko atzīšanu un iekļaušanos starptautisko organizāciju sastāvā.

Pirmā valsts, kas atzina Latvijas Republiku, bija **A**. 1991. gada 18. septembrī Latvija kļuva par starptautiskas organizācijas – **B** dalībvalsti, bet 1995. gadā tika uzņemta Eiropas Padomē. Viens no ārpolitikas mērķiem bija Latvijas drošības nostiprināšana, iestājoties **C**. Tikpat svarīgi bija atjaunot sakarus ar Eiropas valstīm un tikt uzņemtai **D**. Šo mērķu sasniegšanu 2004. gadā veicināja toreizējās Latvijas valsts prezidentes **E** aktīvā ārpolitiskā darbība.

A _____

B _____

C _____

D _____

E _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Kopā par
4. uzd.:

5. uzdevums. (4 punkti)

Katram Latvijas vēstures notikumam pieraksti atbilstošā Eiropas vai pasaules vēstures notikuma burtu! (Uzmanību! Viens pasaules vēstures notikums ir lieks.)

Ziemassvētku kaujas		A Kristietības izplatīšana Baltijā
Hercoga Jēkaba darbība Kurzemes–Zemgales hercogistē		B Pirmais pasaules karš
Jaunstrāvnieku darbība		C Marksisma ideju izplatīšanās Eiropā
Rīgas dibināšana		D Merkantilisma politika Eiropas valstīs
		E Reformācija Eiropā

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Kopā par
5. uzd.:

6. uzdevums. (9 punkti)

Apskati attēlus! Kuri no tabulā ierakstītajiem apbalvojumiem redzami attēlos?

6.1. Tabulā ieraksti katram apbalvojuma nosaukumam atbilstošo burtu!

(Uzmanību! Viens apbalvojuma nosaukums ir lieks.)

A

B

C

Lāčplēša Kara ordenis	
1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīme	
Darba Sarkanā Karoga ordenis	
Triju Zvaigžņu ordenis	

6.1. _____

6.2. Uzraksti, kādi simboli ietverti apbalvojumos, izskaidro tos!

(Viens simbols katram apbalvojumam.)

Burts	Simbols	Simbola skaidrojums apbalvojumā
A		
B		
C		

6.2. _____

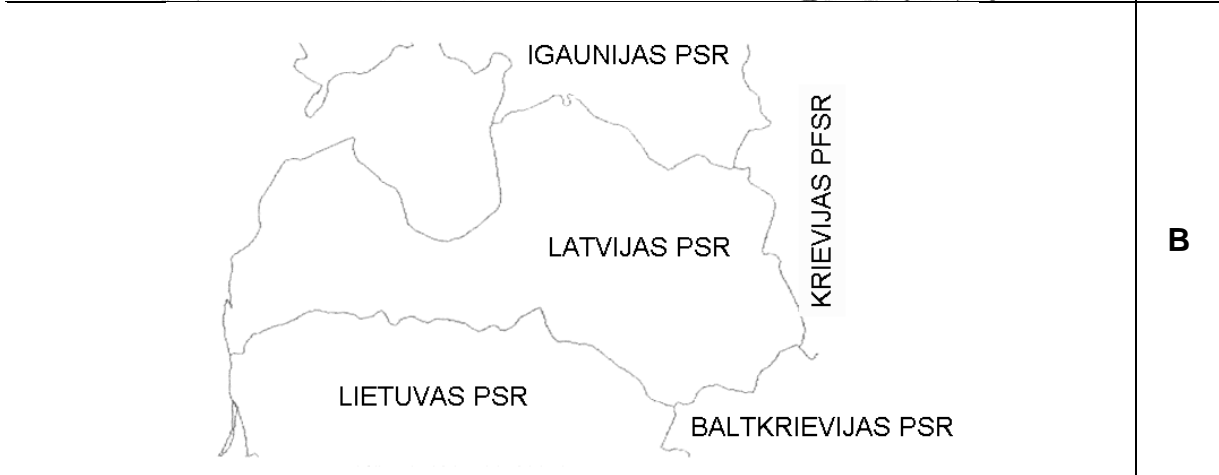
Kopā par
6. uzd.:

7. uzdevums. (3 punkti)

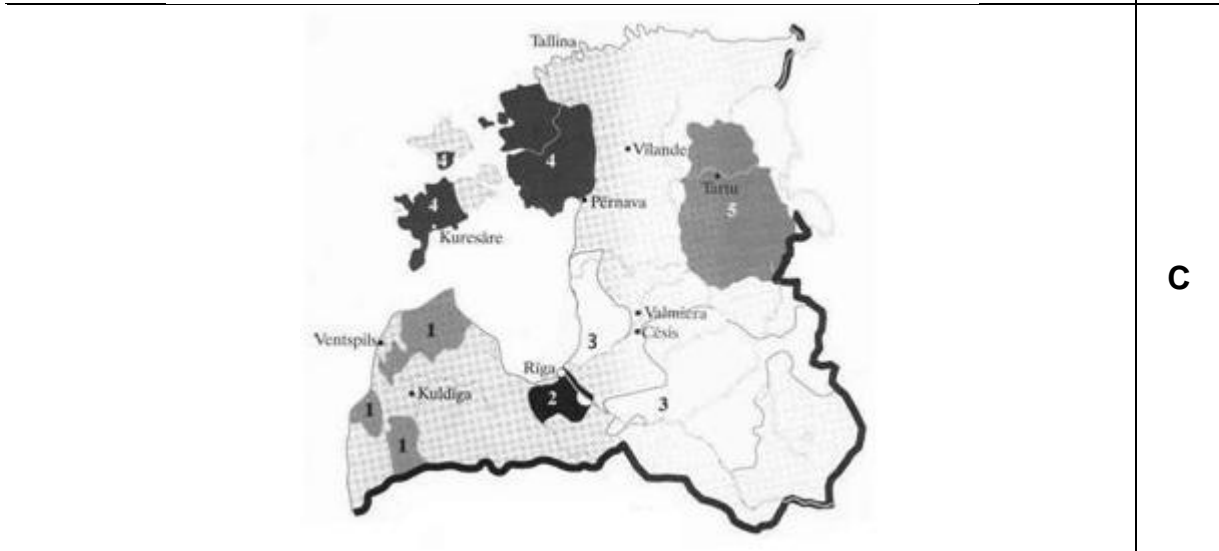
Uzmanīgi aplūko Latvijas un tās kaimiņu zemju kartes! Katram kartes nosaukumam tabulā pieraksti atbilstošo kartes burtu! (Uzmanību! Viens kartes nosaukums ir lieks.)

A

B

C

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____

Latvijas teritorija 18. gs. sākumā	
Livonija	
Latvijas teritorija Krievijas impērijas sastāvā 19. gs.	
Latvijas teritorija 20. gs. otrajā pusē	

Kopā par 7. uzd.:

Kopā par 1. daļu:

**EKSĀMENS LATVIJAS UN PASAULES
VĒSTURĒ**

9. KLASEI

**2009. gada 8. jūnijā
SKOLĒNA DARBA LAPA**

2. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Iepazīsties ar informācijas avotiem un atbildi uz jautājumiem!

A Pirmais pasaules karš prasīja milzīgus upurus. Aptuveni 32 000 cilvēku bija zaudējuši latviešu strēlnieki. Kara gados iedzīvotāju skaits Latvijā bija sarucis gandrīz divkārt. Pēc vienām ziņām ap 62 000 latviešu karā bija gājis bojā. [...] Liela daļa bēgļu atradās ārpus Latvijas. Kara posts, pārtikas trūkums un slimību epidēmijas bija prasījušas daudzu tūkstošu civiliedzīvotāju dzīvību. Strauji bija samazinājusies dzimstība.

(20. gadsimta Latvijas vēsture. I daļa. 1900–1918, R., 2000, 562. lpp.)

B 1944. gada beigās galvenokārt ar kuģiem no Rīgas, Liepājas un Ventspils Vācijā nonāca ap 200 000 bēgļu. Neliela bēgļu daļa atrada patvērumu Rietumu okupētajā Austrijas daļā un neitrālajā Zviedrijā. Daļa gāja bojā karadarbības rezultātā, citi nonāca Padomju Savienības kontrolētajā teritorijā un atgriezās atpakaļ vai piespiedu kārtā tika atsūtīti uz Latviju. Kopumā apmēram 120 000 līdz 140 000 Latvijas iedzīvotāju, beidzoties karam, atradās rietumvalstīs un vēlāk atrada patvērumu ASV, Kanādā, Austrālijā, Lielbritānijā, Zviedrijā un citās valstīs.

(Latvija Otrajā pasaules karā (1939–1945). R., 2008, 470.–471. lpp.)

C Nacistu režīma realizētā ebreju totālā iznīcināšana – holokausts – Otrā pasaules kara gados smagi skāra arī Latviju. No 1941. gada jūnija līdz 1945. gadam nogalināja ap 70 000 Latvijas ebreju. Tika nogalināti arī apmēram 2000 čigānu un 2272 garīgi slimie cilvēki. Latvijas sabiedrība, vērtējot nacistu režīma izplānoto un realizēto holokaustu, iedalījās it kā trijās grupās. Neliela daļa bija tādu, kas piedalījās ebreju nogalināšanā. Otra grupa bija tie, kuri mēģināja glābt iznīcināšanai nolemtos ebrejus. Trešā – lielākā sabiedrības daļa – bija malā stāvētāji un nogaidītāji.

(Latvijas vēsture. 20. gadsimts. R., 2005, 255., 258. lpp.)

D Iedzīvotāju iebrukšana/ izbrukšana no Latvijas 1951.–2005. g. (vidēji gadā)

Laiks	Iebrauc	Izbrauc	Pieaugums/ samazināšanās
1951–1960	63 988	45 983	+18 005
1961–1970	47 693	33 587	+14 106
1971–1980	54 864	42 823	+12 041
1981–1990	50 658	42 395	+8 263
1991–1995	6 168	33 646	–27 478
1996–2000	2 445	9 413	–6 968
2001–2005	1 557	3 454	–1 897

(Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes dati. Pieejams: <http://data.csb.gov.lv>)

E No A. Ozoliņas atmiņām

[1949. g.] 25. marta rītā vagonā ienāca apsardze. Mūs saskaitīja. Pavisam bijām 52 cilvēki. Latvieši. Lielākā daļa ap divdesmit gadiem, dažiem 15–16. Lielākoties skolu un tehnikumu audzēkņi. Daži bija paņemti no kopmītnēm, uz viņiem bija žēl skatīties, noraudājušies, pārbijušies, rokā neliela skolas soma, kukulis maizes un tas, kas mugurā. Bija arī vecāka gadagājuma ļaudis, sievietes ar maziem bērniem.

(Via dolorosa: *Stalīnisma upuru liecības. R., 1990, 516. lpp.*)

F Vācbaltiešu izbraukšana no Rīgas ostas 1939. gada rudenī.

(Attēls no: *Auch wir verliessen das Land. Die Umsiedlung der Deutschbalten 1939–1941. Michelstadt, 1989*)

1. Apvelc atbildi, kas atspoguļo informācijas avotos raksturoto problēmu!

(1 punkts)

Aizpilda skolotājs:

A Latvijas teritoriālās izmaiņas.

B Izmaiņas Latvijas iedzīvotāju skaitā un nacionālajā sastāvā.

C Ekonomiskā attīstība.

1. _____

2. Par kuru laika posmu Latvijas vēsturē stāsta avoti? (1 punkts)

A 19. gadsimta otro pusi.

B 20. gadsimtu.

C 20.–21. gadsimtu.

2. _____

3. Kādi notikumi aprakstīti un attēloti avotos A, B, C, E un F? (5 punkti)

avots A _____

avots B _____

avots C _____

avots E _____

avots F _____

3. _____

4. Izmantojot avotos A, B, C minētos datus, uzraksti, kāpēc abos pasaules karos samazinājās Latvijas iedzīvotāju skaits! (5 punkti)

avots A _____

avots B _____

avots C _____

4. _____

5. Kurā avotā atspoguļots genocīds (kādas iedzīvotāju grupas iznīcināšana uz etniskās piederības pamata)? (2 punkti)

Avots _____

Notikums _____

5. _____

6. Uzraksti, kāpēc 1939. gadā vācbaltieši pameta Latviju! (1 punkts)

6. _____

7. Kā iedzīvotāju iebrukšana/izbrukšana dažādos periodos ietekmēja Latvijas iedzīvotāju skaitu (avots D)? (2 punkti)

Visvairāk pieaudzis – _____

Visvairāk samazinājies – _____

7. _____

8. Izmantojot avotu B un savas zināšanas, uzraksti un paskaidro, kāpēc Otrā pasaules kara beigās liels skaits Latvijas iedzīvotāju nonāca rietumvalstīs!**(4 punkti)**

8. _____

9. Izmantojot avotus un savas zināšanas, paskaidro, kādi bija galvenie iedzīvotāju migrācijas virzieni un cēloņi laikā no 1950. līdz 1990. gadam!

(4 punkti)

Virzieni _____

Cēloņi _____

9. _____

10. Izmantojot avotu D un savas zināšanas, uzraksti, kā mainījās iedzīvotāju skaits pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas un kādi bija izmaiņu cēloņi!

(3 punkti)

Izmaiņas _____

Cēloņi _____

10. _____

11. Izmantojot savas zināšanas, uzraksti un izskaidro divus galvenos cilvēku migrācijas cēloņus mūsdienu pasaulē! (4 punkti)

• _____

• _____

11. _____

12. Paskaidro jēdzienus! (3 punkti)

Okupācija _____

Holokausts _____

Disidents _____

12. _____

Kopā par
2. daļu:

**EKSĀMENS LATVIJAS UN PASAULES
VĒSTURĒ**

9. KLASEI

**2009. gada 8. jūnijā
SKOLĒNA DARBA LAPA**

3. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Uzmanīgi izlasi apgalvojumu!

Baltijas valstu liktenis 20.–21. gadsimtā ir bijis atkarīgs no lielvalstīm.

Pārspriedumā, izmantojot vismaz trīs vēstures faktus, argumentēti pierādi vai noliedz šo apgalvojumu!

Uzmetums.

Fakti, notikumi	Lielvalstu ietekme

Tirraksts.

Aizpilda skolotājs:

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____

Kopā par 3. daļu:

**EKSĀMENS LATVIJAS UN PASAULES
VĒSTURĒ
9. KLASEI
2009. gada 8. jūnijā
DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA**

Vērtēšanas kritēriji

1. daļa

1. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katriem diviem savstarpēji pareizi sakārtotiem notikumiem.

Kopā – 5 punkti.

2. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. **Kopā – 5 punkti.**

3. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. **Kopā – 5 punkti.**

4. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. **Kopā – 5 punkti.**

5. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. **Kopā – 4 punkti.**

6. jautājums.

6.1. Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. *Kopā – 3 p.*

6.2. Skolēns iegūst 1 punktu par katru nosaukto simbolu un 1 punktu par katru izsmeļošu simbola skaidrojumu. *Kopā – 6 p.*

Kopā par uzdevumu – 9 punkti.

7. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. **Kopā – 3 punkti.**

Kopā par 1. daļu – 36 punkti.

2. daļa

1. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par pareizi apvilktu atbildi. **Kopā – 1 punkts.**

2. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par pareizi apvilktu atbildi. **Kopā – 1 punkts.**

3. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizi apvilktu atbildi. **Kopā – 5 punkti.**

4. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizi nosauktu notikumu (avotā A – 3 p., avotā B – 1 p., avotā C – 1 p.). **Kopā – 5 punkti.**

5. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizi nosauktu avotu un 1 punktu par pareizi nosauktu notikumu.

Kopā – 2 punkti.

6. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu pareizu atbildi. **Kopā – 1 punkts.**

7. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizu atbildi. **Kopā – 2 punkti.**

8. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pamatotu cēloni. **Kopā – 4 punkti.**

9. jautājums.

Skolēns iegūst 2 punktus par pareizu nosauktiem virzieniem.

Skolēns iegūst 2 punktus par pareizi nosauktiem cēloņiem.

Kopā – 4 punkti.

10. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par pareizi nosauktām izmaiņām.

Skolēns iegūst 2 punktus par pareizi nosauktiem cēloņiem.

Kopā – 3 punkti.

11. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pareizi nosauktu cēloni.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru izsmeļošu cēloņa skaidrojumu.

Kopā – 4 punkti.

12. jautājums.

Skolēns iegūst 1 punktu par katru pilnīgi izskaidrotu jēdzienu (par nepilnīgu vai daļēju jēdziena skaidrojumu iegūst 0 punktu).

Kopā – 3 punkti.

Kopā par 2. daļu – 35 punkti.

3. daļa

Kritēriji Punkti	1. Saturs un struktūra	2. Vēstures jēdzieni	3. Fakti	4. Pareizrakstība
2	Saturs pilnībā atbilst tēmai. Ir izklāstīts savs viedoklis ar izvēles argumentētu pamatojumu. Domas izklāstītas skaidri.	Minēti 3 vai vairāki atbilstoši vēstures jēdzieni, kurus lieto, raksturojot minētos notikumus.	Minēti 3 vai vairāki precīzi vēstures fakti vai personas, kas saistītas ar minētajiem notikumiem.	Kopumā ievēroti pareizrakstības likumi. Nav kļūdu vēstures jēdzienu rakstībā, ir dažas stila vai gramatiskās kļūdas.
1	Ir izklāstīts savs viedoklis, izvēles pamatojums ir emocionāls. Notikumu hronoloģiskā secība nav ievērota.	Minēti 1 vai 2 vēstures jēdzieni, kurus lieto, raksturojot minētos notikumus.	Minēti 1–2 precīzi vēstures fakti vai personas, kas saistītas ar attiecīgajiem notikumiem.	Ir daudz kļūdu, taču jēga ir uztverama.
0	Neatbilst tematam, tālāk nav vērtējams.	Nav izpratnes par vēstures jēdzienu lietošanu.	Nav lietoti vēstures fakti un personības. Fakti ir kļūdaini.	Teikumu uzbūve un pareizrakstības kļūdas traucē uztvert saturu.

legūto punktu skaits jāreizina ar 2.

Kopā par 3. daļu – 16 punkti.

Vērtēšanas skala

Punkti	1 – 8	9 – 17	18– 27	28-38	39-51	52-61	62-69	70-76	77-82	83-87
Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

KOPSAVILKUMA TABULAS PARAUĢS

Rajons _____ Skola _____

Nr.	Vārds	Uzvārds	1. daļa							2. daļa												3. daļa				Kopā	Balles	Vērt. gadā										
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	1.	2.	3.	4.				Kopā 8x2 16									
			5	5	5	5	4	9	3	1	1	5	5	2	1	2	4	4	3	4	3	2	2	2	2													
1.																																						
2.																																						
3.																																						
4.																																						
5.																																						
6.																																						
7.																																						
8.																																						
9.																																						
10.																																						
11.																																						
12.																																						
13.																																						
14.																																						
15.																																						
16.																																						
17.																																						
18.																																						
19.																																						
20.																																						
21.																																						
22.																																						
23.																																						